

BIULETYN
POLSKIEGO TOWARZYSTWA
MECHANIKI TEORETYCZNEJ
I STOSOWANEJ

NR IV

WARSZAWA, PAŹDZIERNIK 1959 r.

Dnia 5 września 1959 roku zmarł nagle w Londynie, podczas obrad X Kongresu Międzynarodowej Federacji Astronautycznej

Prof. Dr KAZIMIERZ ZARANKIEWICZ

Jeden z Założycieli i Członek Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej.

W Zmarłym utraciliśmy wybitnego uczonego i aktywnego, ofiarnego działacza naukowego.

Zarząd Główny
Polskiego Towarzystwa
Mech. Teor. i Stos.

Kazimierz Zarankiewicz

/ wspomnienie /

Dnia 5 września b.r. zmarł nagle w wieku 57 lat Prof. Dr Kazimierz Zarankiewicz, Członek Prezydium i Skarbnik naszego Towarzystwa.

Śmierć Prof. Zarankiewicza - to wielka strata dla nauki i nauczania w Polsce.

Wielkie zasługi Zmarłego, Jego szeroka i wielostronna działalność naukowa i pedagogiczna były już podkreślone przez prasę i w wypowiedziach instytucji, w których pracował. Pragnę tu tylko dla uzupełnienia Jego sylwetki opisać dwa okresy z naszej 27 letniej współpracy na różnych terenach.

W roku 1932 Prof. Zarankiewicz, wówczas jeszcze docent Uniwersytetu Warszawskiego, został przez Uniwersytet wysłany do Wiednia dla pogłębienia studiów matematycznych. W tym czasie na Wydziale Leśnym Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego zwolniło się stanowisko wykładowcy matematyki. Wielu profesorów, do których, jako ówczesny dziekan Wydziału Leśnego, zwróciłem się w tej sprawie, poradziło mi zaproponować objęcie wykładów Prof. K. Zarankiewiczowi. Korespondencja w tej sprawie stała się początkiem naszej znajomości.

Na moją propozycję objęcia wykładów w SGGW Prof. Zarankiewicz wyraził zgodę i nadesłał mi proponowany przez siebie program nauczania, który był odbiciem Jego wielkiego talentu dydaktycznego i świadczył o dokładnym zrozumieniu środowiska i warunków, w których miał wykładać.

W jesieni roku akademickiego 1932/33 Prof. Zarankiewicz wygłosił wykład inauguracyjny na Wydziale Leśnym SGGW. Wykład ten pozostawił niezapomniane wrażenie na obecnych na nim profesorach i studentach. Zdobyte od pierwszej chwili lipowszechne uznanie i sympatia towarzyszyły Mu aż do chwili Jego przedwczesnej śmierci.

Drugi okres moich bardziej ożywionych stosunków z Prof. Zarankiewiczem, to okres paru lat poprzedzających drugą wojnę światową. Prof. Zarankiewicz, już jako profesor mechaniki teoretycznej w Politechnice Warszawskiej zaczął się w tym czasie interesować teorią rakiet i związanym z nią zagadnieniem komunikacji międzyplanetarnej. Świat techniczny, a nawet wielu uczonych odnosiło się do tych zagadnień z wyraźnym sceptycyzmem i Prof. Zarankiewicz miał poważne trudności z opublikowaniem swych prac na te tematy. Udało mi się pomóc Prof. Zarankiewiczowi w przezwyciężeniu tych trudności. Praca Jego o rakietach ukazała się jeszcze przed wojną w "Przeglądzie Technicznym" i zapewniła Mu niewątpliwy priorytet w popularyzacji tego zagadnie-

nia w Polsce.

Mówiąc o dwóch okresach stosunków osobistych z Prof. Zarankiewiczem pragnąłem podkreślić dwie cechy charakterystyczne tego uczonego, które czynią stratę poniesioną przez świat techniczny i naukowy tak dotkliwą.

Były nimi przede wszystkim duży talent pedagogiczny i śmiała myśl badawcza.

Prof Dr Witold Wierzbicki

I. K O M U N I K A T Y O R G A N I Z A C Y J N E

Zatwierdzenie zmian Statutu Towarzystwa uchwalonych przez
I Zjazd Delegatów P.T.M.T.S. /p. Biuletyn Nr III/.

Pismem USW III/3/23/59 z dnia 19 sierpnia 1959 r. na podstawie art 28 prawa o stowarzyszeniach z dnia 27.X. 1932 r. /Dz.U.Nr 94, poz.808/ Urząd Spraw Wewnętrznych Prezydium Rady Narodowej w m.st.Warszawie zatwierdził zmiany Statutu Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej.

Przyrost liczby członków P.T.M.T.S. w II kwartale 1959

Zgodnie ze sprawozdaniami Oddziałów Towarzystwa za II kwartał ^{x/} podajemy zestawienie ilustrujące przyrost liczby członków P.T.M.T.S.

Oddział	Stan na koniec I kwart.	Przybyło w II kwart.	Stan na koniec II kwart.
Gdańsk	42	-	42
Gliwice	31	2	33
Kraków	14	23	37
Łódź	15	-	15
Poznań	29	-	29
Szczecin	10	-	10
Warszawa	75	-	75
Wrocław	20	-	20

Oddział w Gdańsku dotychczas sprawozdania nie nadsłał.

Zebranie Prezydium Zarządu Głównego P.T.M.T.S. w dniu

16 września 59

Przyjęto bez zmian protokołów nr 1 z zebrania konstytucyjnego Zarządu Głównego.

W związku ze zgonem Skarbnika Z.G. Towarzystwa prof.dra K.Zarankiewicza, dokooptowano do Zarządu Głównego dotychczasowego Z-cę Członka Z.G. doc.dra A.Kacnera. Prof.dr Fr.Misztal Z-ca Skarbnika, wobec przeciążenia licznymi obowiązkami nie wyraził zgody na objęcie stanowiska Skarbnika. Postanowiono powierzyć funkcję Skarbnika Z.G. doc.drowi A.Kacnerowi. Funkcje Z-cy Skarbnika będzie nadal pełnił prof.dr Fr.Misztal.

Omówiono sprawę należności dla Towarzystwa za przekazane do publikacji prace, finansowane z dotacji Towarzystwa Rozwoju Ziemi Zachodnich.

W związku z organizowaną przez Oddział P.T.M.T.S. w Łodzi konferencją naukową, poświęconą numerycznym metodom mechaniki, przedyskutowano sprawę zaproszenia naukowców zagranicznych. Postanowiono wystosować zaproszenia do doc.dra I. Babuśki i jednego z jego współpracowników z CSR oraz do prof.D.N. de G. Allena i Dr P.Grotenhuisa z Anglii.

II. K O M U N I K A T Y O D Z I A Ł A L N O Ś C I
NAUKOWEJ ODDZIAŁÓW

Oddział Gliwicki

W II kw.b.r. w Oddziale Gliwickim odbyły się trzy zebrania naukowe.

W dniu 23 kwietnia 59 doc.dr J.Ledwoń wygłosił referat "O podstawach mechaniki eksperymentalnej". Referat był trzecim i ostatnim z cyklu poświęconego omówieniu znaczenia i roli mechaniki jako działu fizyki. W zebraniu, które trwało przeszło 3 godziny wzięły udział 52 osoby. 4 osoby wzięły udział w dyskusji.

W dniu 21 maja 59 z-ca prof.dr J. Pindera wygłosił referat "Współczesne kierunki eksperymentalnych badań w mechanice".

Referatem tym Oddział Gliwicki zapoczątkował następny zaplanowany cykl odczytów dotyczący zagadnień pomiaru odkształceń i naprężeń. W zebraniu wzięło udział 36 osób, w dyskusji 6 osób. Zebranie trwało 3 godziny.

W dniu 26 czerwca 59 odbyło się następne zebranie naukowe Oddziału Gliwickiego poświęcone pomiarom odkształceń i naprężeń. Na zebraniu tym referat "Metoda tensometryczna w zastosowaniu do pomiaru odkształceń" wygłosili mgr inż. I.Rąbalski i mgr inż.J.Jońca. Zebranie trwało 3 1/2 godziny. Wzięły w nim udział 53 osoby, z których 6 zabrało głos w dyskusji po referacie.

Oddział Krakowski

W II kwartale odbyło się w Oddziale Krakowskim jedno zebranie naukowe, w dniu 20 maja 59.

Doc.dr M.Życzkowski wygłosił referat na temat "Aktualne problemy stateczności sprężystej i reologicznej". Zebranie trwało 4 godziny. Wzięło w nim udział 36 osób. W dyskusji po referacie zabrało głos 3 uczestników zebrania.

Oddział Łódzki

Na zebraniu naukowym w dniu 25 czerwca 59 r. prof.dr J.Szmelter przedstawił pracę p.t."Energetyczna metoda siatek w teorii sprężystości". W zebraniu uczestniczyło 13 osób, z których 3 wzięły udział w dyskusji.

Oddział Poznański

W Oddziale Poznańskim w II kwartale odbyły się dwa sminaria poświęcone równaniom całkowym. Seminaria prowadził dr T.Jędryka.

W 1-szym seminarium w dniu 9 kwietnia 59 wzięło udział 9 osób, w dyskusji - 2 osoby.

W 2-gim seminarium w dniu 30 kwietnia uczestniczyło 15 osób, z których 2 zabrały głos w dyskusji.

Oddział Szczeciński

W Oddziale Szczecińskim odbyły się w II kw. dwa zebrania naukowe.

Na zebraniu naukowym w dniu 21 kwietnia 59 r.

z-ca prof.J.Sułocki przedstawił pracę p.t."Klasyfikacja powłok cylindrycznych na sprężystym podłożu".

W zebraniu wzięło udział 20 osób, w dyskusji 2.

Na zebraniu naukowym w dniu 15 czerwca 59 dr Z.Wiśniewski przedstawił pracę "Reologiczna teoria zmienności odkształceń narzuconych."

W zebraniu wzięło udział 12 osób, w dyskusji - 3 osoby.

Oddział Wrocławski

zorganizował w II kw. dwa zebrania naukowe.

Na zebraniu naukowym w dniu 15 kwietnia 59

prof. mgr inż. J. Teysseyre przedstawił pracę p. t. "O pewnym specjalnym przypadku wyboczenia pręta".

W zebraniu wzięło udział 9 osób, w dyskusji po referacie 5 osób.

Na zebraniu naukowym w dniu 18 maja 59

mgr inż. B. Okołów referował pracę "Obliczanie powłok walcowych wzmocnionych kołnierzami".

W zebraniu uczestniczyło 14 osób, z których 6 wzięło udział w dyskusji.

III. K O N F E R E N C J E N A U K O W E

V letnia konferencja naukowa Zakładu Mechaniki Ośrodków Ciągłych I.P.P.T. - P.A.N. odbyła się w dniach 17 - 28 sierpnia 1959 w Gdańsku.

W ciągu jedenastu posiedzeń naukowych przedstawiono ogółem 57 prac, w tym 44 prace polskich autorów oraz 13 prac naukowców zagranicznych. Teorii sprężystości poświęcone były 32 prace, z tego 7 prac - termosprężystości, 5 - z zagadnieniom dynamicznym oraz 5 prac - z zagadnieniom nieliniowym. 22 prace dotyczyły zagadnień teorii plastyczności, w tym zagadnień dynamicznych - 3 prace, zagadnień termicznych - 1 praca. Z trzech pozostałych prac jedna poświęcona była ośrodkom stochastycznym, dwie zaś - metodom fizyki matematycznej.

W konferencji wzięło udział ponad 80 naukowców krajowych i 13 zagranicznych. Naukowcy zagraniczni reprezentowali następujące kraje:

Anglia	- 1
Czechosłowacja	- 4
Jugosławia	- 2
U.S.A.	- 2
Z.S.R.R.	- 4

Wśród krajowych uczestników konferencji było 42 pracowników I.P.P.T., w tym 38 pracowników Zakładu Mechaniki Ośrodków Ciągłych.

IV Konferencja naukowa Zakładu Mechaniki Cieczy i Gazów

I.P.P.T. /P.A.N./ odbyła się w Augustowie w dniach 7 - 12 września 1959. Główną tematykę konferencji stanowiły zagadnienia dynamiki gazów i aerodynamiki molekularnej. Przedstawiono ogółem 37 oryginalnych prac, z których 24 odpowiadało ściśle tematyce planowanej, pozostałe zaś dotyczyły zagadnień filtracji, aerodynamiki klasycznej, teorii profilu z klapą strumieniową, wentylacji kopalni, teorii drgań i ruchu rakiety. 32 prace miały charakter teoretyczny, 5 prac - charakter doświadczalny. Ilość prac polskich naukowców wynosiła 21, naukowcy zagraniczni przedstawili 16 prac.

W konferencji wzięło udział ogółem 84 uczestników, w tym 12 naukowców zagranicznych reprezentujących następujące kraje:

Anglia	- 2
Francja	- 2
U.S.A.	- 3
Z.S.R.R.	- 5

Wśród 72 uczestników krajowych było 48 pracowników Instytutu Podstawowych Problemów Techniki PAN,

lub zaproszonych przez I.P.P.T. oraz 24 pracowników naukowych delegowanych przez inne instytucje i zakłady.

Czas przeznaczony na wygłoszenie referatu wynosił 30 - 40 minut. Oprócz dyskusji po poszczególnych referatach, odbyła się wyczerpująca dyskusja końcowa poświęcona ocenie konferencji pod względem naukowym i organizacyjnym oraz wnioskom dotyczącym tematyki i form organizacyjnych przyszłej konferencji, która odbędzie się w lecie 1961 r.

Konferencja naukowa Oddziału P.T.M.T.S. w Łodzi

Oddział Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej w Łodzi organizuje w styczniu 1960 r. dwudniową konferencję naukową poświęconą numerycznym metodom mechaniki.

Tematyka konferencji obejmuje metodę różnic skończonych, rachunek krakowianowy, metody Galerkina, Ritza, maszyny matematyczne i t.p. - w zastosowaniu do zagadnień teoretycznych i technicznych teorii sprężystości, teorii plastyczności i reologii.

Zarząd Łódzkiego Oddziału P.T.M.T.S. prosi o nadsyłanie do końca października 59 zgłoszeń udziału w konferencji z podaniem tematu referatu i czasu potrzebnego na jego wygłoszenie. Streszczenia referatów w trzech egzemplarzach /2 - 3 strony maszynopisu/ należy przesłać do dnia 30 listopada 59.

Koszty podróży, zakwaterowania i diety pokrywają instytucje delegujące, lub Oddziały P.T.M.T.S.

Zgłoszenia udziału w konferencji i streszczenia referatów należy kierować na ręce przewodniczącego Łódzkiego Oddziału P.T.M.T.S. prof.dra J.Szmeltera, Łódź, ul.Żwirki 36, Politechnika Łódzka.

Konferencje S.I.M.P.

Stowarzyszenie Naukowo-Techniczne Inżynierów i Techników Polskich S.I.M.P. zawiadamia, że zapowiedziana na 23 - 26 października b.r. konferencja naukowa na temat:

" Wytrzymałość zmęczeniowa tworzyw metalowych i konstrukcji" odbędzie się w dniach 10 - 12 grudnia 59 r.